

TAL

om

Skånska Stenkolsverket,
dess upkomst, fortgång, och
Närvarande tillstånd;

hållit inför

KONGL. VETENSKAPS-ACADEMIEN

vid Præsidiij nedläggande den 11 Aug. 1813,

af

ERIC RUUTH

Grefve,

En af Rikets Herrar, Öfverste-Marskalk hos Hennes Kongl. Maj:t
Drottningen, f. d. General-Gouverneur i Pommern, Greifswalds
Academie-Canzler, Riddare och Commendeur af Kongl. Maj:ts
Orden, Commendeur med Kongl. Wasa Ordens Stora Kors
och Riddare af Konung Carl XIII:s Orden, Ledamot af
Kongl. Landtbruks-Academien, Kongl. Patriotiska och
flere Province Landtbruks Sällskaper, m. m.

Stockholm, tryckt hos J. P. LINDH, 1814.

Mine Herrar!

Med tacksamhet erkänner jag Eder godhet, att redan för sexton år sedan af Eder vara kallad till Medlem af Edert Samfund, och anser som ett förnyadt vedermåle af Eder hugkomst det Val, som sedan sex månader lemnat mig främsta rummet vid Edra sammankomster.

Ehuru från min tidigare ungdom uppamrad till krigers yrken, har jag likväl sett mina manna-år förflyta, dels under en närmare åsigt af landtmannens fredliga yrken, dels under handläggning vid Rikets Allmänna värf. Dessutom någon längre tid ställd vid en stor och oförgätlig Konungs sida, hafva få stunder varit mig öfriga att ägna åt sådana kunskaper, som kunna gifva ett rättvist anspråk att deltaga i vetenskapliga öfverläggningar. Men, Mine Herrar, jag inser nogsam, att min alltid yttrade håg att kunna bereda vetenskapers och slöjders fortgång, mitt någon gång lyckade bemödande att främja inhemska näringar, min oafbrutna ihärdighet att fortsätta icke alltid tacksamma företag, hos Eder fått gälla som förtjenst, och det är af denna anledning som jag för en stund skall utbedja mig att få fästa Eder uppmärksamhet vid ett af dessa, hvilket under flera tiotal af år påkallat min sorgfälligaste ätgärd:

Det Skånska Stenkolsverket.

Bland fäderneslandets många och vidsträckta landskap, i allmänhet så lårorika för Mineralogen och så tacksamma för Jordbrukaren, har det, hvar-est Skickelsen tilldelat mig en Arfslott, sannolikt erhållit en uteslutande rätt, att inom sitt sköte för-vara det ämne, som i betydlig mån bör kunna ersätta förlusten af Rikets skogar, den en fortsatt Bergshandtering och ett utvidgadt Jordbruk små-ningom förminska.

Stenkol, detta dyrbara natur alster, denna ri-ka källa till Brittiska Öarnes välstånd, har en gifmild, ehuru ej slösande, natur, äfven utbredd på Skånes nordvestra kust.

De första anteckningar håfverna lemna oss om deras efterforskning och bruk inom fädernes-landet, äro af sextonde århundradet, då i Helsing- borgs granskap stenkol upptogs af Skottar, hvil- kas hufvudman förblifvit till namnet okänd.

Hvad som här bidragit till stenkolens upp- täckt, har högst sannolikt varit, att man vid lågt vatten i hafsstranden funnit åtskilliga stenkolslager blottade i dagen, hvilkas ledning man följt, så snart deras nytta blifvit känd. Men de ännu va- rande spåren efter de äldsta stenkolsbrott synas förråda, att man i början ej drifvit arbetet på nå- got större djup, förmodeligen emedan lagren be- funnits tunna och föga lönande.

I HOLLBERGS Danska Historia berättas, att under den tid Skåne sista gången var en Dansk provins, söktes stenkol i åtskilliga trackter, så väl här som på Seland.

Några Danska Herrar af högre rang, JOAC- KIM JERSDORFF, AXEL UROP, IVAR KRABBE

och OTTO KRÄAG, började år 1650 att låta gräva efter stenkol på Pålsköps ågor vid Helsingborg. Tillika sökte de och erhöilo den rättigheten, att stenkolsverket skulle forigå endast för dem och deras arfvingar, samt i flera år vara befriadt från alla afgifter. Emot erläggande af det årliga så kallade lanttgillet till Kongl. Maj:it och Kronan, bevilljades äfven till verkets drift och understöd dispositionsrätten öfver tillgränsande Kronohemman och deras åboer, som derföre voro fria från alla Krono-utskylder och utskrifningar.

Men nyssnämde Herrars Bolag lår hafva upphört år 1663, då Bergs-Inspectören CASPAR SCHMITT undfick ett privilegium på samma Stenkolsbrott. Men hela arbetet upphörde ganska snart.

Under samma tid hade Grefvinnan DE LA GARDIE på dess till hennes sätessgård Krapperup underlydande Fråsehemman Tinkarp i Pålsköps grannskap låtit uppbryta stenkol, som jemte ved nyttjades på Kulla fyrbåk. Det är obekant om detta skedde på SCHMITTS privilegium eller till följe af Adelige rättigheter.

URBAN HJERNE nämmer i sin *Anvisning till att finna Erz och Bergarter*, utgifven 1694, att stenkol upptogs vid Helsingborg och ofelbart måste finnas på flera ställen i Skåne.

Hvad man för öfrigt känner om Svenska stenkolsbrotten, år, att år 1711 uppbrotto åboerne i Låröds by, ej långt från Helsingborg, stenkol till förutnämde fyrbåk, som den tiden underhölls genom Krono-Betjeningens åtgärd; men af bristande betalning upphörde brytningen innan årets slut Huruvida fortsatta upptäckter och arbeten i denna våg sedermera blifvit gjorda, derom saknas alla underrättelser för derpå följande tjugusex år.

Genom Höglofl. Kongl. Bergs-Collegii förordnande af år 1726 erhöll Bergmästaren GUSTAF LEMOINE det uppdrag att på sinnet undersöka hvad som i fornda tider blifvit tillgjordt i förevarande ämne, och hvad förhoppning man för en framtid skulle kunna åga genom en å nyo företagen stenkolsbrytning. Denna undersökning hölls år 1727, men utan att lemna något resultat förr än år 1737, då Bergmästaren SVAB, Consuln AHLSTRÖM, Öfver-Commissarien CLEVE och Geschworne StocKENSTRÖM upprättade ett Bolag, och den 18 Februarii samma år erhöilo privilegium att i Luggude och Rönnebergs Hårader söka och bearbeta stenkolsbrott.

Det är egentligen från denna period tideböckerna lemna någorlunda säkra underrättelser i detta ämne. Interessenterne hade genom dryg kostnad förskaffat sig kännedom om jordborrens nytta och bruk, samt från England förskrifvit alla dit hörande verktyg. De försök, som dermed gjordes i trackten af Helsingborg, voro troligen de första i vårt Fädernesland, och innan årets slut upptäcktes Wallåkra stenkolsfält, som öppnades och bearbetades i 6 eller 7 år, under hvilken tid upptogos omkring 5000 tunnor stenkol, användbara till kokning samt tegel- och kalkbränneri. Detta kol-lager ligger nära dagen, är något besväradt af vatten, och har endast 6 å 7 tum tjocklek. Icke dess mindre erhöilo Interessenterne för denna upptäckt en Skrifvelse från Höglofl. Kongl. Bergs-Collegium af den 29 Mars 1738, hvaruti dess vålbehag yttras öfver deras nitiska bemödande.

Under Bergmästaren SVABS inseende förrätades med mycken kostnad jordborrningar oafbrutet i tvenne år på flera mils omkrets, hvarunder

anledningar upptäcktes till stenkol på åtskilliga ställen, men ej på något särdeles djup. En nästan oundvikelig följd häraf var, att stenkolen voro lösa och svaga, ehuru deribland befunnos ända till 18 tons mågtiga flötser, likväl utan någon ordentlig sträckning.

För att befordra stenkolsgrufvans bestånd och i någon mån hålla Interessenterne skadeslöse, blef, på Riksens Ständers underdåniga tillstyrkande, under den 3:de October 1741. Kongl. Maj:ts Nådiga Påbud utfärdadt, att, till Manufactur-fondens förökande, för utifrån inkommande stenkol skulle erläggas en afgift af 16 r:st. k:mt per tunna, hvar af 2000 Daler S:mt anslogos till årligt understöd för Stenkolsverket.

De första underrättelser af Svensk hand om Stenkolsflötsers beskaffenhet och bearbetande, om jordborrar m. m. äro införda i denna Kongl. Academies Handlingar för år 1739 och författade af detta Samfunds dåvarande Præses, Hr MÅRTEN TRIEVALD, som i England genom en åttaårig erfarenhet och egen handläggning förvärfvat de tillförlitligaste kunskaper i denna gren af Bergshandteringen, och en mera alfvarlig upparbetning af Stenkolsverket var må hända första frukten af de upplysningar denne aktningssvärde Man meddelat. *)

De första arbetare Bolaget nyttjade som de öfriges handledare, voro dels Sachsare, dels Dal-karlar från Fahlå Bergslag.

*) Dessutom finnas i detta ämne så väl af Hr Baron HERMELIN uti 3 Quartalet för år 1773, som af Hr B. QUIST ANDERSSON uti 1, 2, 3 och 4:de Quartalerna för år 1776, ganska upplysande och grundeliga Uppgifter uti denna Kgl. Academies Handlingar, införda.

Genom borrhning upptäcktes år 1744 Bose-rups och Gedsholms stenkolsfält, belägna 2 mil in i landet mellan Landscrona och Helsingborg. Deras mågtighet var 9 tum och deras stenkol kallades den tiden goda.

I dessa och Wallåkers kolfält, som öppnades år 1746, arbetades i fyratio år eller till och med 1786 års slut under åtskilliga efter hvarandra följande Interessenter. Under denna tideryind uppfordrades omkring 350,000 tunnor stenkol, hvaraf Glumslöfs tegelbruk ensamt consumerade 93,254 tunnor; 237,000 tunnor åtgingo vid kalkbrännerier, fyrbåkar, glasbruk, saltglaserade lerkårlsfabriker, saltpeter-sjuderier, o. s. v.; 20,000 tunnor förblefvo obegagnade.

Bolaget erhöll tid efter annan betydliga fri- och rättigheter, såsom skatteköpsrätt å flera Kronohemman, tull för utländska stenkol, årligt understöd af Manufactur-fonden, befrielse från Bevillingen till Kongl. Maj:t och Kronan, samt från alla afgifter Svenska hamnar emellan. Detta oaktadt kunde Interessenterne, i anseende till kol-lagrets ringa mågtighet, kolens svaga beskaffenhet, den 2 mils långa landtransporten och den tröga af-sättningen, ej utan betydliga uppoffringar från ett år till ett annat fortsätta sitt stora företag, alltid uppmuntrade af hoppet, att genom nit och ihärdighet upptäcka mera lönande flötser på ett större djup, och en dag kunna, i likhet med England, vinna ett rikare förråd af denna vara, samt genom ett deraf uppkommande lägre pris befordra af-sättningen. Att öka stenkolens consumption, anlade Interessenterne egna fabriker, hvarvid detta bränsle kunde begagnas, men hvilka anläggningar tillika ökade deras förluster, emedan de artiklar

der producerades, af utländningen kunde förnyttas till lägre pris; ett företråde hvarföre *han* hade att tacka locala omständigheter, mera gifvande rudimaterier och bättre öfvade arbetare. Icke dess mindre hafva dessa anläggningar varit af mycken nytta för fäderneslandet, och hvarje dess vän ägnar villigt en förtjent gård af tacksamhet åt dessa redan bortgångna patriotiska medborgare.

Parti-andan, ån gynnande och ån skadlig för alla den tidens företag, var det äfven för Stenkolsverket. Hvarje Riksdag ingåfvo Interessenterne till Riksens Höglof, Ständer en Berättelse om hvad som sedan sista Riksmötet hufvudsakeligen förefallit vid detta verk, och om de kostsamma försök, som tid efter annan dervid blifvit gjorda. Icke dess mindre återkallades 1766 rättigheten att till Skatte inköpa Kronohemman, och de, hvarpå Bolaget redan erhållit Skattebref, blefvo återtagna. Naturligtvis försvagades härigenom Interessenternes ifver allt för mycket i fortsättningen af deras ådla företag, hvilken blott understöddes af fosterlands kärleken och medlidandet för arbetarne och deras hustrur och barn, dem de ej kunde känslolöst öfverlemna åt eländet. Stenkolsbrytningen och dess privilegier skänktes sluteligen af H:rr SVAR, STOCKENSTRÖM och AHLSTRÖMER till deras Syssloman, framledne Directeuren BRANDTBERG — och af honom inköpte jag år 1786 Stenkolsgrufvan vid Boserup, hvilken för min enskilda räkning i Tio år ej utan drift bearbetades under denne Kongl. Academies framledne Ledamots, H:rr Bergs-Hauptmannen ANDERS POLHEIMERS, inseende. Härjemte gjordes oafbrutna jordborrningar på flera ställen i orten, hvilka med en icke obetydlig förlust öfvertygade mig, att intet lönande kol-lager fanns på det ansenliga djup, som då undersöktes. Allt

ytterligare arbete upphörde derföre vid Boserup och förflyttades 4 mil derifrån till Högånäs. Under nämde Bergs-Hauptmans enträgna jordborrs försök, för att hår utröna mågtigheten af ett gult ler lager, tjenligt till kyllerfärg, upptäcktes ändteligen ett mera gifvande och vidsträckt stenkolsfält. Så skänker oss händelsen ej sällan en lycka, hvarmed vårt ifrigaste bemödande icke belönas.

För att fullkomligt begagna denna upptäckt, upprättade jag år 1797 ett Bolag af 120 Actier, hvaraf jag förbehöll mig två tredjedelar. Den öfriga tredjedelen innehafves för det närvarande af Landshöfdingen och Riddaren H:r S. AF FORSELLER, Bergs-Rådet H:r ANDERS VON WAHRENDORFF, Bruks-Patronen H:r CARL VON WAHRENDORFF, Bruks-Patronen och Riddaren af Kongl. Wasa Orden H:r CARL BAGGE, afledne Cancellier-Rådet VON CHALMERS Arfvingar och Oeconomie-Directeuren H:r TH. STAWFORD.

Grufvans grannskap med Högånäs Fiskeläge och Hamn, hvarifrån stenkolen utskeppas, lånar henne sitt namn. Denna i sekler fäfångt efter-sökt rikare stenkolsflöts, är belägen 2 mil norr ut från Helsingborg, 1 mil söder ut från Kullens fyrbåk, och lika långt från Engelholm.

Genom Directeuren STAWFORDS nitfulla verksamhet sattes grufvan snart under fullt arbete efter det sätt, som allmänt följes i hans fädernesland, England. Arbetare hämtades från Boserups fordena stenkolsverk och äfven från andra håll. — Stenkolen hafva år från år, i mån af deras sträckning på djupet, tilltagit i godhet och styrka, så att de, ehuru ännu till ringa förmån för afsättningen, kunna anses jemngoda med dem, som inkomma från England, hvilket synes af de comparativa under-

sökningar, som af 18 insigtsfulle Mån gjordes den 17 Mars 1813, och hvilka genom Trycket kommit till allmänhetens kunskap. — Den arbetade stenkolsflötsen är till sin mågtighet 18 tum i en sluttande sträckning, danad emellan flis och svart skiffer, som måste undanrödjas till en tjocklek af 34 tum, för att åtkomma stenkolen.

För det närvarande drifves grufarbetet med 40 kolhuggare, hvilka årligen upptaga 50 till 60,000 tunnor kol N:o 1, och omkring 40 till 50,000 tunnor N:o 2. — En flitig arbetare hugger på 6 à 7 timmar vanligen 3 à 4 tunnor kol N:o 1 och inemot lika mycket N:o 2 utom flis.

Om 60 man endast sysselsättas med kolhuggning, fordras dessutom ett sammanräknadt antal af 150 à 160 personer, bestående af smeder, timmermän, murare, snickare, gruffogdar, machinskarlar, schacktsånkare, jordborrare, gamsare, kolförare, pråmförare, korgmakare, flisplockare, korgossar i grufvan, stallbetjening m. fl. — Arbetarnes antal bestämmes naturligtvis af kolens större eller mindre afsättning.

Närvarande pris på kolen N:o 1, à 1 R:dr Banco tunnan, går ej en gång jemt upp emot Interessenternes arbetskostnad. Men uppmuntrade af kol-lagrets allt mera tilltagande tjocklek och mågtighet på djupet, hysa de det hopp att i en framtid kunna göra sig skadeslösa, så vida de ej sakna medel att med arbetet fortfara.

Till arbetets drifvande vid stenkolsverket, så öfver som under jorden, hållas åfven årligen 60 à 80 hästar. I grufvan nyttjas små Ölandshästar till kolens transport från stället der de brytas och till schacket der de uppfordras.

Bolaget, som till bestridande af Högånäs Stenkolsverk kan sågas hafva inrättat en ny colonie, erhöill, på derom gjord underdånig ansökning, genom Kongl. Maj:ts Nådiga Resolution af den 20 Junii 1801, rättigheten till skatteköp på Kronohemman jemte trettio frihets-år, att ställas under Bergs-Jurisdiction, att för Gruf-arbetarne uppbygga en husbehofs-mjölqvarn med 2 par stenaar, att åga tullbevakning på stället, att på Bolagets bekostnad, intill dess Tull-intäckten medgaf att af densamma lånas, få producterne derifrån förpassade directe till bestämd ort, att genom en Håradet ålagd arbetsskyldighet erhålla landsväg till grufvan, och att genom anläggningen af ett anbefaldt nytt gästgifveri och derunder lydande skjuts-lag göra communicationen med grufstället så beqväm som möjligt.

I anseende till Interessenternes nedlagda dryga kostnad till hamnens förbättring, har Kongl. Maj:t likaledes genom Nådig Resolution af den 20 October 1801, tillagdt dem rättigheten att uppbåra Bro- och Hamn-penningar i likhet med Lands-crona Stad, samt frikallat Svenska stenkolen från Spinhus-afgiften.

Under inseende af Bergs Hauptmannen och dess bror, nuvarande Majoren POLHEIMER, Oeconomie-Directeuren STAWFORD och Engelsmannen HENDERSON, hafva från och med 1797 och till närvarande stund 49 borrhål blifvit nedslagna på det nu under arbete varande kol lager i Wäsby Socken, samt orten deromkring, äfvensom i trackten af Helsingborg. Af dessa borrhål är det djupaste 80 famnar, hvaruti någon mera lönande kol-flöts än den närvarande ej blifvit träffad. Likväl hafva de så kallade kolförande sandstens och ler-

Iagren på intet ställe upphört, hvarföre man ännu kan hoppas att träffa kolflötser på ett större djup, hvilket ej heller är sällsynt i England; tvertom ligga de måligaste och bästa kol-lager merendels djupast. Längden af de borrhål, som blifvit gjorda från 1796 till 1812 års slut, utgör tillsammans 1285 famnar.

Stenkolsverkets tid efter annan byggda Ång-machiner tjena dels till vattnets afhållande från djupet, dels till stenkolens och skifferns uppfordring ur grufvan, dels att drifva en mjölkvarn med 2 par stenar.

För det närvarande begagnas till vatten-uppfordring alternativt en machin af 45 och en af 53 tums cylinder, samt för det nu under arbete varande schackt af $27\frac{1}{2}$ famnars djup, en af 18 tums diameter till kolens upptagande utur grufvan. Endast i förbigående vill jag nämna, att med undantag af *en* cylinder, köpt från Persberget, äro alla Ång-machinerna gjorda inom riket, — Den största cylindern af 74 tums diameter är gjuten vid Åkers Styckebruk. De öfriga jemte allt gjutgodset och alla pumpar hafva blifvit förfärdigade i det gjuteri jag vid Helsingborg anlagt och inrättat på Engelska sättet, samt byggde af Directeuren STAWFORD. — Detta gjuteri drifves med Svenska stenkol.

Landtfolket i trackten, äfvensom en del af Helsingborgs invånare, hafva småningom erfarit den märkliga fördelen af att till bränsle begagna smärre stenkol. Deras afsättning ökar sig derföre allt mer, till landets stora besparing af skog, och utan tvifvel skola de i en framtid allmänt komma att nyttjas på Skånska slåtbygden, der äfven bränniorfsmossar under närvarande tid betydligt förminskats.

Utom byggnaden af Ång-machiner och åtskilda slags uthus, äro under en tid af sjutton år, för betjening och arbetare uppförda: Trentio boningshus, dels af korsvirke och dels af grundmurad sandsten, med tegeltak; tvenne smedjor af sandsten och ett stall för 33 hästar, af korsvirke; ett grundmuradt stenhus för bak och brygg, med spanmålsvindar; ett grundmuradt sandstenshus för eldqvärn, ett magasin för diverse förråder, och trenne grundmurade hus med bakugnar, hvilka eldas med stenkol och äro till gemensamt bruk för alla arbetarnes hushåll. Boningshusen hafva tillsammans ett så stort utrymme, att deri herbergeras öfver 500 människor, som, hustrur och barn inberäkna-de, utgöra grufvans folcknummer.

År 1803 öppnades för kol-transporten en canal från grufvan till hafvet. Denna canal är i synnerhet derföre märklig, att den till någon del ledes under en hög ås af flygsand. Den är för det närvarande ganska nyttig derigenom, att den genom en myckenhet smärre canaler och diken, som deruti ingå, med hastighet afleder dagvattnet från ett platt fält af flere tusende tunnlands storlek.

Erfarenheten har visat, att prämarnas utlastning vid ändan af canalen i hamnen gör koltransporten från de nu under arbete varande grufvor mera kostsam, än om den förrättas på gjorda vagnvägar, i England kända under namn af *Rail-Roads*. Kolen föras derföre på sådane vägar i dertill inrättade vagnar, hvilka dragas af en häst från grufbacken till ändan af en i sjöstranden utpälad brygga, hvarest de medelst öppnandet af en bottenlucka i vagnen på en gång nedfalla i den derunder liggande farkost, som ej går öfver 6 fot djupt. Denna vagnväg som slutar småningom ner

åt stranden, är lägd på tvärstockar af ek, hvaröfver bokribbor ligga på längden, som utgöra tackjerns hjulens bana. En sådan vagn rymmer 20 tunnor stenköl, hvilka jemte vagnens egen tyngd utgöra öfver 25 Skeppund victualie vikt, som drages af en håst. — Vägen från broändan till det aflågsnaste schacktet är 2898 alnar lång, hvarpå en håst på stark fordring gör 9 å 10 färder om dagen; således kunna 1800 till 2000 tunnor köl dageligen föras om bord med 10 håstar. Små vägar af jern äro för koltransporten äfven anlagda så väl på fältet som i grufvorna, där de äro oundgängligen nödvändiga.

Höganäs hamn har god ankargrund af blåle-
ra, och omgifves af stenref, som sträcka sig långt ut från stranden. Fartyg med goda ankare och tåg, som gå 10 å 12 fot djupt, ligga der säkra för de flåsta vindar. Vestsydvest, vestlig och vestnordvest äro för sjögångens skull de svåraste. Hamnen har af Gruf-Interessenterne blifvit betydligt förbättrad genom en myckenhet sten, som blifvit utförd på refven, genom pålningar och stenkistor, byggnad af lastbroar m. m., och kan utan särdeles kostnad göras säker för alla vindar genom försänkningar af stenkistor eller gamla skepp, för 18 och 20 fots djupgående fartyg. Invid stranden har den en betydligt stor landthöjd, tjenlig till anläggande af försvarsverk, äfven en slags bassin, under namn af *Frihamn*, med 8, 9 å 10 fots vatten, och af naturen danad genom kringliggande stenref, som uppstiga nära vattenbrynet. Ett Skeppshvarf för mindre djupgående fartyg skulle här med fördel kunna anläggas.

Åtskilliga sandstensarter, finnas här i stort öfverflöd, hvaraf några äro tjenliga till slipstenar i

likhet med de Engelska, vattensilstenar, trappstenar m. m. hvilket allt i en framtid såkert ej skall sakna afsättning.

I grufvans grannskap finnes äfven en stenart, som i sin verkan vid slipning något nära liknar smergel. — Hafsstränden är betäckt med flintsten.

Fullkomligen eldfasta leror af flera slag, hvilka vanligen åtfölja stenkolsflötserna, ligga till flere alnars mågtighet under desamma. Dessa leror begagnas vid saltglaserings fabriken i Helsingborg, vid porcellins- och pipbruken i Stockholm, samt vid åtskilliga glasbruk, messingsverk och stålugnar i riket. — Till Svenska städer föryttras årligen 5, 6 till 800 tunnor eldfast lera, hvarigenom en lika stor införsel af utländsk bespares. — Sämre lerarter till tak- och mursten saknas ej heller i denna trackt.

Goda och rika Flettsmalmer förråda sig i myckenhet och gifva förhoppning att äfven kunna blifva ganska nyttiga i en framtid.

För att på stället kunna använda ett större quantum stenkol, anlades år 1803 vid Högånäs ett glasbruk för bouteiller, men detta upphörde åter tills vidare efter trenne års förlopp, under en förmånligare conjunctur för stenkolshandeln. — Vid samma glasbruk, äfvensom vid flera andra, nyttjades den här befintliga eldfasta leran till glaspotator, samt hafssträndens sand och askan af hafstång till det glas, hvaraf glaset förfärdigades.

För att gifva ett någorlunda fullständigt begrep om stenkolsverkets närvarande beskaffenhet, vill jag här äfven tillägga några ord om dess öconomiska författning.

Stenkolsbrytning och schacktsänkningar samt större delen af dit hörande arbeten göras på beting, och uppmuntras dessutom genom premier, dels

i penningar, dels i små silfverpiecer, hvilket väcker en täflan, nyttig för både verket och arbetaren. En flitig arbetare kan skatta sin dagliga inkomst till 40 sk. å 1 R:dr öfverhufvud, sina öfriga fördelar oberåknade.

De som skiftevis dag och natt sysselsättas vid Ångmachinerna, åtnjuta en viss månadspenning. De öfriga arbeten, hvilka ej kunna ställas på beting, betalas för dagen.

Af Bolagets spanmålsförråd har hvarje gift arbetare rättighet att till ett bestämdt lindrigt pris uttaga från $\frac{3}{4}$ till $1\frac{1}{2}$ tunna månatligen, allt efter hushållets storlek. Ogifte arbetare få i Bageriet köpa i L:spund bröd i vetkan på mån till 24 sk. R:gl'd, spanmålen må i allmänhet gälla hvad som helst. — Trenne Marketenterier förse för öfrigt med spisning allt det gruf-folk, som ej har egen hushållning.

I det förut nämde magazinet kunna arbetarne äfven förse sina behof af klåden, valmar, buldan, skjortor, strumpor m. m. till inköpspriset. — Och på det för mycken misshushållning med de till kolbrytningen nödiga ljus ej måtte åga rum, beräknas desamma för arbetarne till 8 sk. R:gl'd per skålpund, för hvilken utgift de hållas mer än skadeslösa genom de lindriga priser, hvartill de erhålla alla egna förnödenheter. Smärre stenköl och flis lemnas till bränsle och framkôras till arbetarnes hemvist utan betalning.

En Läkare och Chirurg med boställe och lön är förbunden att derföre betjena grufvans folk vid inträffande sjukdomar och olyckshändelser. Alla medicamenter undfås äfven utan afgift.

Vådeligen omkomne arbetares efterlämnade hustrur och barn försörjas på Bolagets bekostnad;

skadade njuta, så länge de äro under läkarens hand, half dagspenning, jemte något understöd utur en för detta ändamål af gruf-folket inrättad sjuk-cassa. Under farsoter flyttas de sjuka till ett allmänt sjukhus, och förses med nödiga sångar, sjukvård, upp-passning m. m. — Ålderstegne och bräcklige, som vid verket använt sina kraftfulla dagar, erhålla listidspension. — Arbetsfolkets barn hafva tillfälle, att i en inrättad friskola erhålla undervisning i religionen, läsa och skriva.

Alla dessa anstalter fordra visserligen betydliga uppcffringar; men för att vinna arbetande händer för ett verk, hvars sysselsättningar äro förenade med så många svårigheter och faror, äro dessa uppcffringar ett vilkor, hvarförutan må händingen skulle åga hvarken mod eller häg att lemna sig deråt.

Allmogen och äfven stadsboer i granskapet föra allahanda matvaror, sotin t. ex. kött, fläsk, smör, grönsaker m. m. till grufvans torg. Hökare, kramhandlare och handverkare hafva nedsatt sig på stället, så att alla kunna med beqvämlichkeit och utan tidspillan upphandla sina behof.

Sannolikt är förhållandet med Högånäs Stenkolswerk i det närmaste detsamma som det varit med de Engelska, hvilka i sin början och nära dagen sällan äro mycket lönande. Allt beror således på medlen till dess fortsättning. I en annan omständighet åter är förhållandet helt olika. Då Engelsmännen utföra sina stenkol såsom barlast, och således utan frakt, i de fartyg, hvilka i flera länder och verldsdelar afhämta andra handelsvaror, skola hvarken Sveriges eller andra länders stenkolswerk kunna utskeppa stenkol, som medta-

ga fraktkostnaden, så framt ej krigiska conjuncturer hindra Englands sjöfart.

Likväl kan man med fullkomligt skäl säga, att Svenska Stenkolsverket förskaffat riket en icke obetydlig vinst, då man eftersinnar, att under nuvarande Interessenters tid inom landet blifvit consumerade öfver 300,000 tunnor stenkol af N:o 1 och 2 och utomlands mer än 150,000 tunnor. Ansenliga penningesummor hafva således för denna product inkommit i riket och andra blifvit besparade, hvilka eljest utgått för Engelska stenkol. Dessutom drifvas förut nämde Jerngjuteri och Fabrik för saltglaserade lerkårl med Svenska stenkol, och begges producter utföras till en stor del till utländska hamnar. Men den största vinst Högånäs stenkolsverk hittills kunnat tillskynda riket, har måhända varit den, att, då England, under de sidst förflutna politiska förhållanden, ej kunde förse våra behof med stenkol, alla de inrättningar inom Svenska området, som utan detta slags bränsle ej kunde drifvas, skulle i brist på den inhemska tillgången deraf, under denna period och till någon del kanske för alltid varit förlorade för fäderneslandet; en händelse, som äfven i kommande tider möjligen kan inträffa.

Alla slags fabriker och manufacturer, som kunna drifvas med Ångmachiner, skulle vid Högånäs finna det måst passande ställe. En ypperlig belägenhet i en sådesrik provins, en god hamn, granskapet med ett annat rike, en fruktbar jordmån, ett godt klimat, utrymme för byggnader af flera hundra tunnlands vidd och med sandstens grund, byggnings materialier och en outödelig tillgång på bränsle till billigt pris — allt synes till-

kännagifva att Högånäs af naturen är ämnadt till en långt vigtigare ort för fäderneslandet, än de ännu kunnat blifva. Huru mycket har ej Englands stenkolsfält bidragit till dess uppkomst? hvilken mängd af fabriker och manufacturer har ej i detta land uppstått genom den rika tillgången på denna vara? och hvilka ofantliga summor hafva ej andra nationer derföre skattat till denna?

Directeuren TH. STAWFORDS härhos bilagde Relation öfver de vid stenkolsgrufvan företagne Sänkningar, Kolbrytning, Ångmachiner, Hus och Byggnader, samt Jordborrs försök, med Tabeller öfver 5 stycken särskilta med Borret igenomgångne Jord- och Sten-arter, jemte Calculen öfver qvantiteten af stenkol N:o 1 eller prima sort, ännu oarbetadt uti nedra kolflötsen, och utdrag af Mantalslängden för innevarande år, öfver de personer som tillhöra grufvan, skall ännu närmare upplysa om grufvans beskaffenhet. Den är på min begäran af Directeuren upprättad; och som den upplyser grufvans nu varande tillstånd, har jag trodt mig böra lemna densamma såsom en bilaga, äfvensom situations Chartorne öfver kolgrufvans belägenhet, hamnen, plan och de utbrutna grufvorne, hvarå ock utmärkes kolfältets vidd och sträckning, stälлена der borrhål äro nedslagna, byggnader och uppfordrings schackten.

Sådana, Mine Herrar! äro de öden, sådant det närvarande förhållandet af ett verk, hvarpå jag haft det nöjet att fästa Eder uppmärksamhet, — åt hvars utveckling jag ägnat en mångårig möda och kostnad, och hvars ytterligare utvidgande jag hoppas kunna blifva af ett högt värde för fädernes-

landet, om än naturen för det närvarande med en mera sparsam hand danat ämnet för dess fortgång.

Den stora fördelen af stenkol i ett skoglöst land behöfver intet bevis. Men om bristen deraf är mindre kännbar i de orter, som ej sakna annat bränsle, är den icke dess mindre äfven der af ganska mycken vikt, så framt de äga inrättningar, till hvilkas drifvande stenkol oundgängeligen fordras. Ett ibland de nyaste exemplen derpå lemna just under närvarande period de Förenta Nord-amerikanska Staterna, hvarest denna product, i anseende till dess totala brist inom landet och kriget med England, uppstigit till ett så oerhördt pris, att den ifrån våra Svenska hamnar skulle utan förlust kunna ditsändas.

Alla större och mindre kostnader vid ett Stenkolsverk äro tillsammantagne af den betydighet, att det måste drifvas i stort, om man dervid skall kunna räkna på någon behållning. Afsättningen på utrikes orter är derföre ett ganska viktigt vilkor för dess tillväxt och bestånd. Men om sådana händelser inträffa, som på någon tid kunna hindra utförseln, lider afkastningen derigenom naturligtvis en betydlig inskränkning; likväl bör detta ej blifva någon tillräcklig orsak till verkets undergång i ett land, der man har nog patriotisk industrie att begagna en ömnig och således icke dyr tillgång på ett så kraftigt bränsle till anläggningar af Jern-gjuterier, Jern- och Stål-Manufactur, Valsverk för Plåtar, Glasbruk, Gevärs-, Porcellains- och Lerkårls-Fabriker m. fl. Till de sednares behof finnas äfven alltid eldfasta leror i stenkolsflötsens granskap, hvilket således ger tillfälle till ännu större vinst för den nyttiga verksamheten.

Om den underjordiska rikedom Höganås stenkolsfält utan tvifvel förvarar åt fäderneslandet, för flera år tillbaka eller vid min befattnings början varit i den mån bragt i dagsljuset och sådan som den sedan blifvit, hade ännu flere af nyssnämde anledningar af mig visserligen blifvit begagnade; men i en ålder, som snart påkallar lugnet och hvilan för mina öfriga dagar, måste jag nu låta mig nöja med den tillfredsställelsen, att åt efterverlden hafva öppnat en ny källa till allmän bättnad; och om hoppet kunde med en blick genomtränga den slöja, som döljer kommande händelser, skulle jag tro mig se, huru under den visa Styrelse, som nu skyddar och befordrar inhemska yrken, och för hvars fortfarande vi äfven för en framtid åga den dyrbaraste Borgen, Höganås med årens ström fortskrider likt daningen af ett folkrikt och blomstrande ställe der Svenska handaslögden idkas till fosterlandets vinning och flera tusende medborgares lycka och trefnad.

S v a r ,
 gifvit på
 Kongl. Vetenskaps-Academiens
 vågnar
 af
 Dess Secreterare.

Nådige Herre!

*A*tt det är den största, den sannaste lycka för ett Land att åga Medborgare som behjerta dess väl, som medverka till dess sjelfbestånd — som trots de svåraste hinder hafva inga mödor, inga uppoffringar sparda till vinnande af detta viktiga ändamål, är äfven så ostridigt, som att desse ådelmodiga bemödanden kräfva beundran och böra högt skattas.

Eders Excellence åger och på yttrandet af sådane kånstor de kraftigaste anspråk. Denna K. Akademien har långt för detta hyst den fullkomligaste öfvertygelse, att de stora, Patriotiska företag, hvilka E. E. oupphörligen offrat åt det

samtida Allmänna, och än mer till bättnad för kommande åldrar — att dessa företag såkert tillägna E. E. en oförgångelig åra. Det är äfven med utmärktaste tillfredsställelse som K. Academiens nu emottagit de Anteckningar af sållsynt vårde E. E. behagat såsom Hennes Ordförande till slut meddela, och hvilka skola ett lysande rum i K. Academiens minnesböcker intaga.

Med all rätt har E. E. således förbundit Sig K. Academiens synnerliga erkänsla, och Hon skall icke upphöra att offentligen förklara den, under det Hon, till följe af de ädla tänkesätt hvaraf E. E. gifvit Henne prof, gör sig en glad försäkran, att i en fortfarande ynnest alltid vara innesluten.

RELATION

om de vid Stenkols-Grufvan företagne Sänkningar, Kolbrytning, Ång-Machiner, Hus och Byggnader, samt Jordborrs-försök.

1:mo Schacktsänkningar till det nedra kol-lagret eller Fru Bagges Kolflöts kallad.

Ryd eller Stora Ång-Machinens Schackt börjades med sänkning den 19 April 1802; men upphörde dermed på 32 famnars djup, den 28 Augusti 1804, sedan man hade genomsänkt den öfra eller Grefsa vinnan Ruuths kolflöts, men icke deri arbetat.

Brors Backe, börjades med sänkning den 24 Maji 1804, med kolbrytning på 30 famnars djup från dagytan den 24 April 1805; detta upphörde för det starka vattentilloppet den 29 Julii 1806, under hvilken tid arbetades 332 tunnor stenkol af N:o 1 och 2.

Gamla Machins Schacktet, börjades på 21 famnars djup med kolbrytning den 5 September 1800, och slutades den 24 Julii 1802, samt under denna tid arbetades 345 tunnor stenkol af N:o 1 och 2. — Kolbrytningen i detta Schackt var hindrad af så starkt vattentillopp från den 24 September 1800 till den 23 Junii 1802, att den Machin, som då uppförde vattnet, var otillräcklig att i det ringaste minska vattnet i Schacktet, utan en vida större måste anskaffas dertill.

A. Börjades med sänkning under H:r Berghs-Hauptman POLHEIMERS tid, och med kolbrytning af mig den 2 Februarii 1797 på 5 famnars djup; det upp-

hörde den 16 November 1799, under hvilken tid arbetades 13004 tunnor stenkol af N:o 1 och 2.

E. Börjades med sänkning den 14 Martii 1799, med kolbrytning på 9 famnars djup, den 6 November samma år, och slutades den 20 October 1802, under hvilken tid arbetades 87613 tunnor stenkol af N:o 1 och 2.

Asa. Börjades på 8 famnars djup med kolbrytning den 21 Maji 1801 och slutades den 24 Julii 1802, efter att hafva blifvit arbetade 11777 tunnor stenkol af N:o 1 och 2.

N:o 1 & 2. Börjades den förstnämde på $4\frac{1}{2}$ famnar, och den sednare på $5\frac{2}{3}$ famnars djup, med kolbrytning den 8 Julii 1803, slutades den 23 Januarii 1805, och arbetades uti begge dessa Schackt tillsammans 37536 tunnor kol af N:o 1 och 2.

3. Börjades på $7\frac{1}{2}$ famnars djup med kolbrytning den 1 Februarii 1804, och slutades den 17 Maji 1805, efter att hafva blifvit arbetadt 40266 tunnor kol af N:o 1 och 2.

4. Börjades på 9 famnars djup med kolbrytning den 20 September 1804, och upphörde den 22 October 1805, under hvilken tid arbetades 35312 tr kol af N:o 1 och 2.

5. Börjades på $10\frac{1}{2}$ famnars djup med kolbrytning den 20 Februarii 1805, och slutades den 7 Julii 1806, och arbetades under denna tid 73816 tr kol af N:o 1 och 2.

6. Börjades på $13\frac{1}{2}$ famnars djup med kolbrytning den 16 Augusti 1805 och slutades den 18 November 1807; under denna tid arbetades 98265 tr kol af N:o 1 och 2.

8. Börjades på 7 famnars djup med kolbrytning den 12 Junii 1805, och slutades den 18 Augusti 1806, under hvilken tid arbetades 8620 tr stenkol af N:o 1 och 2.

9. Börjades på 19 famnars djup med kolbrytning den 4 Maji 1807, och slutades den 5 Maji 1810, sedan 145511 tr kol af N:o 1 och 2 blifvit upptagna.

Detta Schackt har ytterligare blifvit sänkt 10 famnar under kolflötsen, och en horisontel stenort blifvit drifven från dess botten, som genomskär kollagret 105 famnar åt söder eller stupning

härifrån. Genom denna ort kommer till Machinen allt vatten, som kan träffas på dessa 105 famnar.

10. Börjades på 14 famnars djup med kolbrytning den 9 Februarii 1807, och slutades den 9 September 1809. Under denna tid arbetades 155085 t:r stenkol af N:o 1 och 2.
13. Börjades på 12½ famnars djup med kolbrytning den 1 Julii 1807 och slutades den 11 November 1811. Under denna tid arbetades 90480 t:r kol af N:o 1 och 2.
14. Börjades på 19½ famnars djup med kolbrytning den 26 October 1808 och slutades den 25 September 1810, sedan man arbetat 135802 t:r kol af N:o 1 och 2.
16. Börjades på 17½ famnars djup med kolbrytning den 10 Augusti 1809 och slutades den 23 April 1813, under hvilken tid arbetades 258882 t:r kol af N:o 1 och 2.
17. Nedsänkt på Stenorten från Schacktet N:o 9, och börjades på 23 famnars djup med kolbrytning den 13 Junii 1812, hvilket ännu fortfar. Till dato hafva der blifvit upptagna 77124 t:r kol af N:o 1 och 2.

2:do Schacktsänkningar m. m. till öfra kol-lagret eller Grefvinnan Ruuths kol-flöts kallad.

- Machins Schacktet, börjades på 8½ famnars djup med kolbrytning den 15 Augusti 1798 och slutades den 21 December samma år, under hvilken tid arbetades 324 tunnor kol af N:o 1.
- B. Börjades på 2 famnars djup med kolbrytning den 9 Augusti 1797 och slutades den 16 November 1799; under denna tid arbetades 19103 t:r stenkol af N:o 1.
- C. Börjades på 2½ famnars djup med kolbrytning den 1 December 1798, slutades den 17 Junii 1799 och arbetades 2640 t:r stenkol N:o 1.
- F. Börjades på 5 famnars djup med kolbrytning den 18 October 1799; upphörde den 18 April 1800, och arbetades under denna tid 2078 t:r kol af N:o 1.

- Qvarn-Schacktet börjades på 5 famnars djup med kolbrytning den 11 September 1802 och slutades den 21 September 1803; under denna tid arbetades 16904 t:r stenköl N:o 1.
- N:o 7. Börjades på 10 famnars djup med kolbrytning den 13 Augusti 1805 och slutades den 31 Martii 1806, under hvilken tid arbetades 4986 t:r stenköl N:o 1.
11. Börjades på 1½ famns djup med kolbrytning den 8 October 1806 och slutades den 3 Februarii 1807, under hvilken tid arbetades 3436 t:r stenköl N:o 1.
12. Börjades på 2½ famnars djup med kolbrytning den 29 November 1806 och slutades den 23 April 1807, under hvilken tid arbetades 6800 t:r kol N:o 1.
15. Börjades med sänkning den 14 Februarii 1808. Flötsen ligger på 5 famnars djup, men är ej arbetad.

Häraf följer, att hela kolbrytningen från Grufvans första början till närvarande tid varit följande, neml.

Utur nedra Kollagret af N:o 1 & 2.	T:r 1269770.
D:o öfra D:o af N:o 1	- 56271.

Summa Tunnor 1326041.

Häraf äro inom Riket försålde

af N:o 1 & 2	—	T:r 336371.
Utrikes	—	D:o - 155391.

Summa Tunnor 491762.

Consumerade vid Grufvan af N:o 1 & 2 =	T:r 767579.
I Behåll på Grufbacken i dag d:o	d:o 66700.

Summa Tunnor 1326041.

3:tio Ång-Machiner.

Stora Machinen på Ryd har en Cylinder af 74 tum diameter med 3:ne Kittlar af 15½ fots diameter hvandera, uppfordrar vatten med en pump 23 famnar lång och 18 tum i diameter, 1 pump 25

famnar och 17 tum i diameter, samt 2 pumpar om 11 tum i diameter och 48 famnar tillsammans, och gör, då nöden fordrar, 14 slag i minuten, hvardera 7 fot högt.

Denna Machin är byggd åren 1802 och 1803 af Sandsten och är 109 fot lång, 29 fot bred.

- 13 tums Cylinders Machin med en Kittel om 17 fot, och en dito om 12 fots diameter, uppfordrar vatten på 30 famnars djup med en pump om 17 tums diameter och gör 12 slag i minnten, hvardera 8 fot högt. — Denna Machin byggdes åren 1805 & 1806 af trä, på Brors Backen, men flyttades derifrån under åren 1810 & 1811 till Schacket N:o 9, hvarest den nu står.
- 45 tums Cylinders Machin med en Kittel om 11 fot, 1 d:o om $9\frac{1}{2}$ fots diameter, uppfordrar vatten på 30 famnars djup med en pump om 14 tums diameter, och gör 14 slag i minuten, hvardera $8\frac{1}{2}$ fot högt. — Denna Machin byggdes år 1804 på Brors Backe af trä, men flyttades till gamla Machins Schacket 1807, hvarest den nu står.
- 28 tums Cylinders Machin, med en Kittel om 10 fots diameter, uppfordrade vatten på 20 famnars djup med en 11 tums pump och gjorde 16 slag i minuten, hvardera 6 fot högt. — Denna Machin byggdes år 1799 vid gamla Machins Schacket; flyttades derifrån 1802 till Ryd, för att uppfordra vattnetur sänkningen derstädes, tills 74 tums Cylinders Machin var färdig, då den sedermera flyttades tillbaka till gamla Schacket, hvarest den sedan har stått tills Maj månad innevarande år, då den nedtogs såsom icke mera nödig till vatten-uppfordringen.
- 18 tums Machinen N:o 1 med en Kittel om 7 fots diameter nyttjas till kol-uppfordring ur Grufvan, byggdes åren 1802 & 1803 på Ryd, men flyttades år 1806 till Schacket N:o 9, samt åren 1811 & 1812 från N:o 9 till Schacket N:o 17, hvarest den nu står. — Medan denna Machin stod på Ryd anlades derstädes ett Borrverk, hvarest 53 tums Cylindern tillika med alla andra gjutna persedlar, som skolat borras, blifvit förfärdigade.
- 18 tums Cylinders Machin N:o 2, med en Kittel om $6\frac{1}{2}$ fots diameter, nyttjas till kol-uppfordring. —

Denna Machin byggdes åren 1804 & 1805 på Brors Backe, men flyttades år 1807 derifrån till Schacktet N:o 10, samt år 1809 derifrån till Schacktet N:o 16, hvarest den nu står.

- 15 tums Cylinders Machin med en Kittel om 6 fots diameter, byggdes först år 1800 vid Schacktet E, hvarest den nyttjades så väl till vatten- som kol-uppfordring. År 1805 nedtogs den och flyttades till Schacktet N:o 6, hvarest den blef helt och hållet ombyggd, och nyttjades äfven att uppfordra både vatten och kol. År 1808 flyttades den derifrån till Schacktet N:o 14, hvarest den uppfordrade blott stenkol. Den nedtogs i år och flyttades till Ryd, der den nu uppsättes för en Eldqvarn.
-

4:to Hus och Byggnader vid Sjöstranden belägne.

Korsverkshus byggdt med tegel och tegeltak med 2:ne alnars gråstensfot, 2 våningar högt, 44 fot långt, 32 fot bredt, indelt till 2:ne boningsrum, 1 salubod, 1 kök med spis af gjutit jern och stekung, samt ett kök med vanlig spis, eller i första våningen. I öfra våningen äro 4 boningsrum. Dessutom äro här 1 källare med 2 rum och 1 vind öfver hela huset. Detta hus anses som Gästgifvaregård.

Korsverkshus byggdt med tegel och tegeltak, $17\frac{1}{2}$ fot långt, $15\frac{1}{2}$ fot bredt, och försedt med spisel och en inmurad jerngryta. Nyttjas som Brygghus för Gästgifvaregården. Dessa 2:ne hus äro uppbyggda år 1798.

Trähus med brådtak, 45 fot långt och $22\frac{1}{2}$ fot bredt, indelt i 2:ne våningar med nödiga afdelningar. Nyttjas till förrådsbod; byggdt 1794.

Lerhus med 1 alns gråstensfot, hvitkalkadt, tegeltak, 42 fot långt, 21 fot bredt, indelt uti 2:ne rum och ett visthus, bebos af Grufve-arbetare; byggdt 1797.

Korsverkstegelhus med tegeltak, 26 fot långt, 18 fot bredt, indelt till Bageri för Gruf-folket, till hvilket än-

damål finnes i Engelsk bakugn och en inmurad kopparpanna af omkring 70 kannors rymd.

Byggt 1797.

Korsverkshus byggt af tegel med tegeltak, 106 fot långt, 16½ fot bredt. Indelt till 6 boningsrum, lika många vishus, tegelkakelugnar, och kökseldstäder med gjutna jernplåtar. Bebos af Gruf-folk. Byggt 1797.

Korsverkshus af tegel med tegeltak, 106 fot långt, 16½ fot bredt, indelt lika med föregående hus, och bebos af Grufarbetare. Byggt 1797.

Korsverkshus af tegel med tegeltak, 106 fot långt, 16½ fot bredt, för öfrigt till sin indelning alldeles lika med föregående 2:ne hus och bebos af Grufarbetare. Byggt år 1797.

Ett skjul af bräder och skift sammanslagit, 48 fot långt och 21 fot bredt; nyttjas af Repslagaren till redskapsbod. Byggt 1803.

Vid Gamla Grufvan.

Timmerhus med tegeltak och 1½ alns gråstensfot, 60 fot långt och 30 fot bredt. Indelt till 5 boningsrum, 2 kök med eldstäder och 1 stekugn, 2:ne små gavelrum på vinden. Bebos af Byggmästaren Björnbeck och Smedmästaren Pæxyde. Byggt 1800.

Korsverkshus af tegel med tegeltak, 37 fot långt, 17 fot bredt, indelt till 2:ne boningsrum, försedde med spislar af gjutna jernplåtar och kakelugnar af tegel, samt vishus. Bebos af Gruf-folk. Byggt år 1801.

Korsverkshus med lervägg, lergolf och tegeltak, 108 fot långt, 16½ fot bredt. Indelt i 6 boningsrum, med spislar af gjutna jernplåtar och tegelstensugnar; ett vishus för hvarje boningsrum; bebos af Gruf-folk. Byggt år 1800.

Korsverks lerhus, midt emot af lika byggningssätt, storlek och indelning som det föregående. Bebos af Gruf-folk. Byggt år 1800.

Korsverkshus med lervägg och tegeltak, 48½ fot långt, 18 fot bredt, indelt till 3:ne boningsrum med spislar af gjutna jernplåtar och tegelugnar; bebos af Gruf-folk. Byggt år 1800.

Korsverks lerhus med tegeltak, 18 fot långt och 16 fot bredt, indelt till ett boningsrum, hvaruti finnes

- en jernkakelugn samt kök med vanlig spis; bebos af Gruf-folk. Byggt år 1800.
- Korsverkshus med lervägg och bråttak, 18 fot långt och 16 fot bredt, nyttjas som smedja. Byggt år 1798.
- Brådhushus med bråttak, 12 fot långt och 8 fot bredt, nyttjas som smedja. Byggt 1799.
- Brådhushus med bråttak, 19 fot långt och 15 fot bredt, nyttjas till Bageri för Gruf-folket. Byggt år 1801.
- Brådhushus med bråttak, 60 fot långt och 18 fot bredt, indelt uti 2 små bodar till förvarande af diverse Materialier, samt i en större afdelning till korgars förfärdigande. Byggt år 1808.
- Brådhushus med bråttak, 20 fot långt och 16 fot bredt, nyttjas till fähus af Byggmästaren BJÖRNBECK. Byggt år 1811.
- Brådhushus med bråttak, 36 fot långt och 26 fot bredt, tjänar till Kittlars förfärdigande för Ång-Machiner. Byggt 1812.
- Grundmurat Sandstenshus, 43 fot långt och 27 fot bredt, inrättadt till Smedja. Byggt 1812.

På det så kallade Ryd.

- Grundmuradt Sandstenshus med tegeltak, 2 våningar högt, 48 fot långt och 30 fot bredt, indelt i 3 rum (hvaraf det ena tjänar till Grufvans Contor) och ett hvalf på botten, 4 rum i andra våningen och 2 vindskamrar; bebos af mig och är byggt år 1804.
- Ett hus af skift och plankor med tegeltak, 74 fot långt och 20 fot bredt, indelt i 4 afdelningar, samt nyttjas till Materials- och Spanmåls-Magazin. Byggt år 1803.
- Korsverks-Tegelhus med tegeltak, 90 fot långt och 30 fot bredt, indelt och nyttjadt som Stall, byggt vid gamla Grufvan 1801, men flyttades hit 1806.
- Grundmuradt Sandstenshus med tegeltak, 31 fot långt, 20 fot bredt, har f. d. blifvit nyttjat som Burk-kammare vid Glasbruket och är byggt 1803. Bebos nu af Gruf-folk.
- Brådhushus med bråttak, 56 fot långt, 54 fot bredt, försett med de ugnar som tillhöra ett Glasbruk; byggdes åren 1802 & 1803, men nedtogs år 1810.

- Korsverkshus med tegelväggar och tegeltak, 57 fot långt och $28\frac{1}{2}$ fot bredt, indelt uti 5 boningsrum, 1 skafferi, kök med gjuten jernspis och stekugn; bebos af Kamereraren vid grufvan. Byggt år 1802. Bredvid är brädhus med brådtak, $28\frac{1}{2}$ fot långt, 14 fot bredt, nyttjas som sähus m. m.; byggt 1804.
- Grundmuradt Sandstenshus med tegeltak, 40 fot långt och 20 fot bredt, indelt i 2 boningsrum, försedde med tegelugnar, 2:ne kök med spisar af gjutne jernplåtar, och 2:ne visthus, bebos af Gruf-folk. Byggt 1803.
- Grundmuradt Sandstenshus med tegeltak, 40 fot långt och 20 fot bredt. Indelning och inredning som i det föregående. Bebos af Gruf-folk. Byggt 1803.
- Grundmuradt Sandstenshus med tegeltak, 40 fot långt, 20 fot bredt. Indelning och inredning som i det föregående; bebos af Controlleuren vid Sjö-Tullskammaren härstädes. Byggt 1803.
- Grundmuradt Sandstenshus med tegeltak, 40 fot långt, 20 fot bredt, lika i öfrigt med det föregående; bebos af Gruf-folk och är byggt 1803.
- Grundmuradt Sandstenshus med tegeltak, 40 fot långt, 20 fot bredt, indelt uti 2 boningsrum med visthus och kök, samt en inmurad panna; nyttjas till Ljusstöperi för Grufvan. Byggt år 1804.
- Grundmuradt Sandstenshus med tegeltak, 40 fot långt, 20 fot bredt, indelt till Marketeri för Gruf-folket. Byggt 1804.
- Grundmuradt Tegelstenshus med tegeltak, 80 fot långt och 32 fot bredt, indelt till Bryggghus och Bageri för folket. Byggt 1804.
- Grundmuradt Sandstenshus med tegeltak, 2 våningar högt, 80 fot långt och 20 fot bredt; indelt i 4 boningsrum med lika många kök och visthus i hvardera våningen; bebos af Gruf-folk. Byggt 1804.
- Korsverkshus med murstensväggar och tegeltak, $52\frac{1}{2}$ fot långt och 20 fot bredt, indelt uti 5 boningsrum och 1 kök, bebos af Doctorn vid Grufvan. Byggt 1802.
- Korsverks Tegelhus med tegeltak, 62 fot långt och $17\frac{1}{2}$ fot bredt, indelt till Smedja med 3:ne här-

- dar, samt ett litet rum till smidt jerns förvarande. Byggt 1802.
- Ett hus byggt af stolpar och brädiskift, 56 fot långt och 16½ fot bredt, med brådtak, indelt till Timmerbod, och byggt år 1802.
- Korsverks Tegelhus med tegeltak, 36½ fot långt, 17 fot bredt, försedt med 2 boningsrum, som äfven nyttjas till kök, sedan det blifvit inredt med spis, tegelugn och visthus; bebos af Gruf-folk. Byggt 1802.
- Korsverks Tegelhus med tegeltak, 36½ fot långt, 17 fot bredt; i öfrigt lika indelt och inredt som det föregående; bebos af Gruf-folk. Byggt 1802.
- Grundmuradt Tegelstenshus med tegeltak, 62 fot långt, 40 fot bredt, indelt uti 5 boningsrum, samt 4 vindskamrar; bebos af Herr Assessor KJELLMAN; för öfrigt är huset för Herrar Interessenters räkning då någon är på stället. Byggt 1805; till detta hus tillhör ett
- Grundmuradt Sandstenshus med tegeltak, 80 fot långt, 20 fot bredt, indelt till kök med spisel och stekugn, 3 boningsrum, 1 källare och 1 visthus. Byggt 1805, samt
- Tvåne Brådbodar med tegeltak, 30 fot långa och 20 fot breda hvardera; den ena indelt till Iskällare och Vagnshus, den andra till Stall och Fåhus med mera. Byggt 1806.
- Grundmuradt Sandstenshus med tegeltak, 2:ne våningar högt, 31 fot långt, 20 fot bredt, har förut tjent som Bouteille-Magazin, men bebos nu af Gruf-folk. Byggt år 1805.
- Grundmuradt Sandstenshus med tegeltak, 2 våningar högt, 80 fot långt, 20 fot bredt, inredt i 4 boningsrum med lika många kök och visthus i hvardera våningen; bebos af Gruf-folk, är byggt 1805.
- Grundmuradt Korsverkshus med tegelväggar och tegeltak, 52 fot långt och 30 fot bredt, indelt uti 8 boningsrum med nödiga spisar; nyttjas till Casern åt Pionnierne. Byggt 1806.
- Brådhus med brådtak, 60 fot långt och 24 fot bredt, har förut tjent som *Sträckhytta* vid Glasbruket, men nyttjas nu att förvara diverse materialler uti, och är byggt 1807
- Bräd-

Brädhus med brädtak, 14 fot i fyrkant, tjénar till Bageri åt folket. Byggt 1509.
 Brädhus med brädtak, 38 fot långt och 17 fot bredt, indelt till vagnsbod och färhús åt mig. Byggt år 1811.

På Brors Backe.

Ett hus af Skift och Plankor, 30 fot i fyrkant, indelt i 2 boningsrum, 1 kök med spisel och stekugn, ett vinsthus; bebos af Gruf-folk och är byggt 1806.

5:10 Jordborrs-Försök.

- N:o 1. Belägit på fäladen Nordost om Kjörredsby, borrhadt 1797, 36 famnar 2 fot 4 tum djupt, med ljusbrun Lera i botten; på 14 famnars djup be-
 fanns 3 tum tjockt stenköl.
2. D:o på Inägorna bredvid Schacktet E, borrhadt 1797 den 10 Februarii genom Fru Bagges kolflöts 12 $\frac{1}{2}$ tum tjock, 9 famnar 3 fot från dagen med 2 fots 1 tums flis under kolen; sedermera fortser borrhningen till 20 famnars djup, och stannade på Grålera.
3. D:o i Sandstenshugget på fäladen, borrhadt 1797, den 14 Febr. genom Grefvinnan Ruuths kolflöts 1 fot 6 tum, med 6 tums flis under; sedermera d. 25 Febr. 6 famnar 3 fot, 6 tum från dagen, borrhadt genom kol 8 tum. D. 1 Mars 9 famnar 5 fot från dagen, stenköl 8 tum; genom Fru Bagges kolflöts d. 11 Mars 15 famnar 2 fot 8 tum från dagen, 1 fots 1 $\frac{1}{2}$ tums tjocklek med 2 fots 7 tums flis under, och stannade på Svartlera.
4. D:o belägit på Inägorna norr om Schacktet F; borrhadt 1797 d. 16 Mars genom Grefvinnan Ruuths kolflöts, kolblandad flis 5 tum, stenköl 11 tum inunder på 4 famnars 5 tums djup från dagen och stannade på Grålera.
5. D:o på fäladen Nordost om Höganäs, borrhadt 1797 och 1798; den 30 October 1798 afstannade på Trappsten 65 famnar 4 fot 10 tum från dagen, på 64 famnars 2 fots djup, borrhadt genom Stenköl med beblandad Svartlera 1 fot 10 tum.

6. D:o Inägorna öster om Schacktet C, borrhadt 1797 den 19 Maji genom Grefvinnan Ruuths kolflöts, som bestod af svartsandig flis med kolsmulor 1 fot 6 tum, 7 famnar 1 fot från dagen; den 10 Junii genom Fru Bagges kolflöts 10 tum tjock med 7 tums svartlera ofvanpå, under kolen detsamma som N:o 3.
7. D:o på fäladen bredvid Schacktet B, borrhadt 1797 den 23 Junii genom Grefv. Ruuths kolflöts 2 fot 10 tum tjock, 1 famn 4 fot från dagen.
8. D:o d:o Söder om N:o 7, borrhadt 1797 d. 23 Junii genom Grefv. Ruuths kolflöts, 2 fot 3 tum, 1 famn 5 fot från dagen.
9. D:o d:o Söder om N:o 8, borrhadt 1797 d. 26 Junii genom Grefv. Ruuths kolflöts 1 fot 8 tum, 2 famnar 5 fot från dagen.
10. D:o d:o Vester om Schacktet G, borrhadt 1797 på vestra sidan om förskjutningen, 10 famnar 1 fot 8 tum djupt.
11. D:o d:o Norr om Schacktet D, borrhadt 1797 d. Julii och stannade på Qvicksand 6 famnar från dagen.
12. D:o bredvid N:o 11, borrhadt 1797 d. 8 Julii genom Grefv. Ruuths kolflöts, 1 fot med 4 tums flis inunder.
13. D:o vid Gärdesgården öster om N:o 12, borrhadt 1798 och står på Qvicksand, 4 famnar 3 fot från dagen.
14. D:o på Inägorna öster om Schacktet C, borrhadt 1798 genom Grefv. Ruuths kolflöts 1 fot 5 tum, 2 famnar 4 fot från dagen.
15. D:o öster om N:o 14, samt för öfrigt lika med densamma.
16. D:o Söder om N:o 15, borrhadt 1798 d. 11 Maji genom Grefv. Ruuths kolflöts, 1 fot kol och 1 fot mörk lera ofvanpå, 6 famnar från dagen.
17. D:o Vester om N:o 16, borrhadt 1798 d. 16 Maji genom Grefv. Ruuths kolflöts, 8 tum, 5 famnar 5 fot från dagen.
18. D:o bredvid N:o 17, borrhadt 1798 d. 21 Maji genom Grefv. Ruuths kolflöts, 11 tum med 3 tums flis inunder, 5 famnar 5 fot från dagen.
19. D:o Vester om N:o 18, borrhadt 1798 d. 25 Maji genom Grefv. Ruuths kolflöts 1 fot 2 tum med 5 tums flis inunder, 5 famnar 4 fot 7 tum från da-

- gen. D. 30 Nov. genom Fru Bagges kolflöts, 1 fot 5 tum med 2 fots 6 tums flis inunder, svartlera 6 fot, 19 famnar 3 fot 11 tum från dagen.
20. D:o Öster om N:o 16, borradt 1798 den 26 Maji genom Grefv. Ruuths kolflöts, 10 tum med 2 tums flis inunder, 6 famnar 4 fot från dagen.
21. D:o Nordvest om Wäsby kyrka, borradt 1799 och 1801 den 26 Maji 1801 genom Stenkol 3 tum tjock, med 1 famn 5 fot 5 tum svartlera inunder, 42 famnar 2 fot 6 tum till kolen; borrhningen fortfor till d. 27 Julii 1801, då den afstannade på Grålera 49 famnar 2 fot 9 tum från dagen.
22. D:o vid Landsvägen Sydost om Hultabo, borradt 1801 den 17 Nov. genom Grefv. Ruuths kolflöts 1 fot 9 tum; 20 famnar 4 fot 2 tum från dagen; den 13 Decemb. genom Fru Bagges kolflöts 1 fot 8 tum med 2 fots 3 tums flis inunder, svartlera 6 fot; djupleken till kolen 34 famnar 3 fot.
23. D:o på Brors Backe, borradt 1802 d. 30 Jan. genom Grefv. Ruuths kolflöts 1 fot $\frac{1}{2}$ tum, 16 famnar 4 fot 7 tum från dagen; den 11 Febr. genom Fru Bagges kolflöts 4 fot 3 tum, 28 famnar 5 fot $11\frac{1}{2}$ tum från dagen.
24. Oster om Långaryds by, borradt d. 25 Febr. 1802 genom Grefv. Ruuths kolflöts, men befanns ej vara annat än flis 1 fot 5 tum tjock 20 famnar 2 fot 9 tum från dagen; genom Fru Bagges kolflöts d. 23 Mars 1 fot 6 tum tjock, 34 famnar 5 fot till kolen; sedermera fortfor borrhningen till 43 famnar 1 fot 4 tum, och stannade på ljusgrå lera.
25. På Ryd bredvid stora Schacket, borradt 1802 d. 12 Mars genom Grefv. Ruuths kolflöts 1 fot 5 tum tjock, samt ofvanpå 1 fots 8 tums flis 31 famnar från dagen; d. 14 Mars borradt genom kol 4 tum 5 fot under Grefv. Ruuths kolflöts; d. 16 April genom Fru Bagges kolflöts 4 fot 3 tum, 46 famnar 9 tum från dagen.
26. Norr om Landsvägen mot Wäsby kyrka, borradt 1802 d. 12 Julii genom Grefv. Ruuths kolflöts 1 fot, 34 famnar från dagen; d. 28 Oct. genom Fru Bagges kolflöts 1 fot 1 tum, med flis under 2 fot 9 tum, kul 8 tum, svartlera 6 fot, 54 famnar 4 fot från dagen.

27. Söder om Landsvägen, borrhadt d. 26 Febr. 1803 genom Grefv. Ruuths kolflöts 10 tum, 32 famnar 4 fot 8 tum från dagen; den 23 Mars genom kol 4 tum, 37 famnar 5 fot 2 tum från dagen; d. 24 Mars genom 4 tums kol, från dagen 37 famnar 5 fot 9 tum; d. 31 Mars genom kol 9 tum, från dagen 39 famnar 1 fot 10 tum; d. 18 Maji genom Fru Bagges kolflöts 4 fot $3\frac{1}{2}$ tum, 50 famnar 2 fot 8 tum från dagen.
28. Sydost om Långaryds by, borrhadt genom Grefv. Ruuths kolflöts d. 13 Julii 1803, 1 fot med 11 tums flis ofvanpå, flis under kolen 3 tum, kol igen 9 tum, 27 famnar 3 fot 4 tum från dagen; d. 12 Augusti genom Fru Bagges kolflöts 1 fot 6 tum med 2 fots 4 tums flis, sedermera kol 4 tum, 40 famnar 5 fot 7 tum från dagen.
29. Öster om N:o 28, borrhadt 1803 d. 22 Sept. genom Grefv. Ruuths kolflöts $4\frac{1}{2}$ tum med $1\frac{1}{2}$ tums flis inunder, 3 tum kol, flis 1 tum, kol $4\frac{1}{2}$ tum, sedermera flis 2 tum, 26 famnar 5 fot 6 tum från dagen; d. 25 October genom Fru Bagges kolflöts 1 fot 8 tum, flis 6 tum inunder, åter kol 2 fot 5 tum, svartlera 6 fot, 39 famnar 4 fot 7 tum från dagen.
30. På Brors Backe, borrhadt 1806 d. 2 Febr. genom Grefv. Ruuths kolflöts 8 tum, 16 famnar 4 tum från dagen; d. 24 Febr. genom Fru Bagges kolflöts, 2 fot $6\frac{1}{2}$ tum med 2 fots 2 tums flis inunder, 29 famnar 7 tum från dagen.
31. På Brors Backe, borrhadt 1806 d. 20 Mars genom Grefv. Ruuths kolflöts, 4 tum med 2 fots svartlera inunder, 15 famnar 5 fot 8 tum från dagen; d. 9 April genom Fru Bagges kolflöts 1 fot $7\frac{1}{2}$ tum, flis $9\frac{1}{2}$ tum; åter kol 1 fot $8\frac{1}{4}$ tum, 28 famnar 5 fot från dagen.
32. Beläget i Schacktet N:o 8, borrhadt 1807, från d. 24 Januarii till d. 29 November, till 72 famnars 4 fots 5 tums djup, utan att träffa stenkol.
33. På Ryd, borrhadt 1807 d. 8 Decemb. genom Grefv. Ruuths kolflöts 13 tum flisblandad svartlera, 31 famnar 1 fot 2 tum från dagen; d. 23 Junii 1808 genom Fru Bagges kolflöts 4 fot 4 tum kolblandad svartlera, 43 famnar 4 fot 4 tum från dagen.

34. Vester om Schacktet N:o 13, börjades d. 1 Decemb. 1807 och stannade på grå Lågerhall d. 7 Junii 1808 på 65 famnar 4 fot 4 tum från dagen.
35. Vid Esperöds by, borradt 1808, 1811, 1812 d. 30 September, stannade på Grålera vid 73 famnars djup från dagen.
36. Vester om N:o 34, börjades d. 8 Junii 1803 och slutades d. 18 Junii samma år på Sandsten, 11 famnar 3 fot 7 tum från dagen.
37. På Ryd, borradt d. 21 Julii 1808 genom Grefv. Ruuths kolflöts, 1 fot 3 tum och befanns vara flis och svartlera blandad med kol 31 famnar 2 tum från dagen; d. 24 genom $9\frac{1}{2}$ tums rena kol 1 famn under ofvannämde; d. 11 Augusti genom Fru Bagges kolflöts 3 fot 11 tum kolblandad flis, 43 famnar 4 fot 7 tum från dagen.
38. Söder om N:o 35, påbörjades d. 8 Julii 1808 och stannade d. 11 Aug. samma år på Sandhall, 19 famnar 3 fot 4 tum från dagen.
39. På Ryd borrades d. 12 September 1808 genom Grefv. Ruuths kolflöts $9\frac{1}{2}$ tum kol, 30 famnar 4 fot 7 tum från dagen; d. 13 Sept. $9\frac{1}{2}$ tum kol, 5 fot 6 tum under ofvannämde; d. 26 Sept. genom Fru Bagges kolflöts, 4 fot 8 tum flisblandade kol, 43 famnar 3 tum från dagen.
40. Belägit $\frac{1}{2}$ mil S.O. från Ryd, börjades d. 12 Aug. afstannade d. 13 Sept. 1808, på Grålera, 26 famnar 2 fot 10 tum från dagen.
41. Emellan Ryd och N:o 27, borradt d. 7 Apr. 1809 genom Fru Bagges kolflöts, 4 fot 4 tum flisblandade kol, 53 famnar 3 fot 2 tum från dagen. Grefv. Ruuths kolflöts fanns icke här.
42. Bredvid N:o 27, borradt d. 9 Maji 1809 genom Grefv. Ruuths kolflöts, $7\frac{1}{2}$ tum, 33 famnar 1 fot 5 tum från dagen; d. 1 Junii genom 9 tum kol, 40 famnar 2 fot 8 tum från dagen; d. 5 Julii genom Fru Bagges kolflöts, 4 fot 6 tum kolblandad flis, 50 famnar 5 fot 5 tum från dagen.
43. Öster om Schacktet N:o 16, börjades d. 21 Oct. och upphörde d. 11 Dec. 1809 på ljusgrå Sandhall, på 18 famnar 7 tum från dagen, af orsak, att den började rinna tillsammans vid bottnen.
44. Emellan Schacktet N:o 16 och N:o 43 börjades d. 6 Junii och upphörde d. 26 samma månad

- 1810 på ljusgrå Sandhall 17 famnar 2 fot 8 tum från dagen, af samma orsak som N:o 47.
45. Belägit $\frac{1}{2}$ mil SydOst från Helsingborgs Stad, börjades d. 3 Sept. 1809 och upphörde på Grålera, d. 5 Julii 1810, 77 famnar 2 fot 10 tum från dagen. Under denna tid genomborrades 3 små kolflötsar hvaraf den tjockaste var 9 tum och 58 famnar 4 fot 2 tum från dagen.
46. Belägit vid Hjelmshults by 1 mil åt SydOst från Ryd, borradt d. 9 Junii 1812 genom en förut okänd kolflöts 1 fot 5 tum tjock, 1 famn 2 fot från dagen.
47. Bredevid N:o 46, borradt 1812 d. 18 Junii genom förenämde flöts 1 fot 7 tum, 1 famn 2 fot från dagen.
48. Söder om N:o 47, borradt d. 20 Junii 1812 genom samma flöts, 1 fot 6 tum tjock, 2 famnar 2 tum från dagen.
49. Belägit SydVest från N:o 48, borradt d. 18 Maji 1813 genom förenämde flöts 1 fot tjock, 8 famnar från dagen. Borrningen härstädes fortfar ännu och är dess djup i dag 59 famnar 1 fot 3 tum från dagen.

Tabeller öfver 5 stycken särskilda med Borret igenomgångna Jord- och Sten-arter.

	Famn.	Fot.	Tum.		Famn.	Fot.	Tum.
<i>Borrhålet N:o 23.</i>				Fin hvit Sandhall	—	4	5
Matjord och lera	2	2	—	Grå Lerskiffer	1	—	1
Blå Lerskiffer	2	—	3	Fin hvit Sandhall	3	1	7
Grå Lera	4	3	7	Fru Bagges kolfl.	—	4	3
Slipstens hall	7	4	9	Svart-lera	1	—	—
Grefvinn-Ruuths					30	4	1
kolflöts	—	1	1				
Hård Sandhall	—	2	10				
Hvit, fin Sandhall	5	4	—	<i>Borrhålet N:o 25.</i>			
Grå Lerskiffer	—	5	3	Matjord och lera	3	3	—

	Famn.	Fol.	Tum.		Famn.	Fol.	Tum.
Grå Lägerhall m.				Grå sandig lera	—	2	10
Lerskiffer och 3				Ren grå lera	—	4	—
tums stenkol	2	2	3	Stenkol			9
Grå Lerskiffer	2	5	7	Hårdare o. lösare			
Ljusgrå Sandhall	—	5	7	Ljusgrå lera	2	3	5
Grå Lerskiff. med				Slipstenshall	9	—	8
flötsmalen	—	2	6	Gr. Ruuths kolfl.	—	—	10
Ljusbrun Sandhall	2	4	8	Hård brun Sandh.	—	1	5
Blå Lerskiffer	1	2	5	Ljusbrun Sandh.	—	5	—
Ljusbrun Sandh.	2	1	9	Hård hvit Sandh.	3	—	5
Blå Lerskiffer	1	3	6	Svart lerflis	—	1	4
Grå lera	4	4	7	Sandläger o. kol	—	1	8
Slipstens hall	7	4	5	Sandst. läg. blan-			
Flis	—	1	8	dad med grå lera	1	2	7
Gr. Ruuths kolfl.	—	1	7	Stenkol			9
Ljusbrun Sandst.				Fin hvit Sandhall	7	—	—
läger	—	5	—	Grå lera	—	—	7
Hvit Sandst. läger	3	5	7	Lägerhall	—	2	5
Brun Sandhall	—	5	6	Trappsten	—	1	4
Ljusgrå lera	3	4	5	Ljusbrun lägerh.	4	4	1
Ljusbrun Sandh.	2	2	4	Fru Bagges kolfl.	—	4	3½
Hård, hvit Sandh.	—	4	6	Svart lera	1	—	—
Fru Bagges kolfl.		4	3		51	2	8
Svart lera	1	—	—				
	45	3	5	<i>Borrhålet N:029.</i>			
<i>Borrhålet N:027.</i>				Matjord och lera	1	2	—
Matjord och lera	2	2	—	Hårdare och lösa-			
Fina Sandst. läger	3	1	5	re hvit Sandh.	4	4	6
Grå lera	—	4	2	Ljusgrå lera	2	2	7
Fina Sandst. läger	4	—	8	Ljusgrå Sandhall	2	5	7
Grå lera	—	1	7	Hvit Sandhall	2	2	10
Hvit eller ljusgrå				Slipstens hall	2	3	4
lägerhall	2	—	8	Kalkbland. sandh.	—	3	2
Blå Lerskiffer	2	2	8	Slipstens hall	9	3	6
Sandstens läger	—	1	—	Gr. Ruuths kolfl.	—	1	4
Ljusgrå lera	1	1	—	Grå Sandhall	2	2	8
Hårdare och lösa-				Hvit Sandhall	—	—	6
re hvit Sandhall	3	—	4	Grå lera	1	3	—
				Hvit Sandhall	1	—	10

	Famn.	Fot.	Tum.		Famn.	Fot.	Tum.
Sandblandad grå lera	2	2	1	Grå lera	2	1	7
Hvit Sandhall	5	3	—	Brun lera	1	1	5
Fru Bagges kolfl.	—	4	7	Grå lera	1	—	6
Svart lera	1	—	—	Brun lera	1	5	5
	41	4	5	Grå Sandhall	—	2	5
<i>Borrhålet N:o 32.</i>				Brun lera	5	—	—
Matjord och lera	1	3	—	Grå Sandhall	4	1	3
Hvit Sandhall	4	3	9	Brun lera med Sandstens läger	2	5	8
Fru Bagges kolfl.	—	4	3	Grå Sandhall	2	1	10
Svart lera	1	—	—	Brun lera	—	1	2
Hvit Sandhall	—	1	8	Grå Sandhall	3	2	3
Grå ell. mörk lera	2	2	4	Grå Sandst. läger	4	5	—
Kalkbland. Sandh.	2	3	6	Grå Sandhall	1	—	3
Mörk lera	2	5	8	Grå Lägerhall	5	1	9
Hvit Sandhall	—	1	8	Ljusbrun Sandh.	3	3	9
Ljusblå sten	1	1	4	Lägerhall	1	1	3
Brun lera	—	5	3	Hvit Sandhall	1	5	5
Grå lera	2	3	1	Grå lera	—	3	2
Rödbrun lera	1	—	4	Grå Sandhall	6	1	3
Grof kalksten	—	2	2	Lägerhall	—	4	5
Grofva Sandstens läger	1	—	7		73	4	4

Calcul öfver quantiteten af Stenkol N:o 1. eller prima sort, ännu oarbetad i nedra eller Fru Bagges kolflöts, enligt Borr-Journalen.

1:mo Från gamla Ång-Machins Schacktet till *Dip Dyke* eller förflyttningen Norr om N:o 23 och 26 och i rät linie directe i stupning eller från N.N.V. till S. S. O. 450 famnar, samt från *Vestra Dip Dyke* eller förflyttning Vester om borrhålet N:o 3, Schackten N:o 1, 2, 3, 4 m. m. till borrhålet N:o 26 = 920 famnar gör 414000 qvadrat famnar, hvilka producera, då flötsen tages öfverhufvud till 16 tums tjocklek, 6624000 Tunnor.

2:do Från förstnämde förflyttning, med fortsättande af samma linie 600 famnar till borrhålet N:o 29, samt från ofvannämde förflyttning åt Vester till borrhålet N:o 27 = 1055 famnar = 633000 qvadrat famnar. Och enligt borrhålen N:o 23, 25, 27 & 29 befunnos kolflötsen vara 51 tum, men genom några borrhål, som sedermera blifvit nedslagna, finnas vara några Troubles eller rubbningar i flötsen (hvilka äro mer eller mindre talrika i stora kolfält), derföre tages flötsens tjocklek öfver hufvud blott till 30 tum, hvilket utgör 18990000 Tunnor kol; eller tillsammanslagdt 25614000 Tunnor kol; hvaraf 1152000 Tunnor äro redan uplagda till arbetande genom Stenorten. Orten drifven från Schacktet N:o 9; de öfrige 24462000 Tunnor kunna åtkommas från stora sänkningen på Ryd. Denna Calcul är allt med undantag af den vidare fortsättning som kolfältet kan hafva både i Söder och Öster om dessa borrhål, så väl som kolen N:o 2.

Det är kanske nödigt nämna, att flera mil i Sydost härifrån finnas icke allenast de bästa kol-materier, utan äfven åtskilliga Stenkolslager, hvaraf en efter allt utseende mycket lofvande, upträffades sistledit år vid Hjelmshult, belägen 1 mil Sydost härifrån.

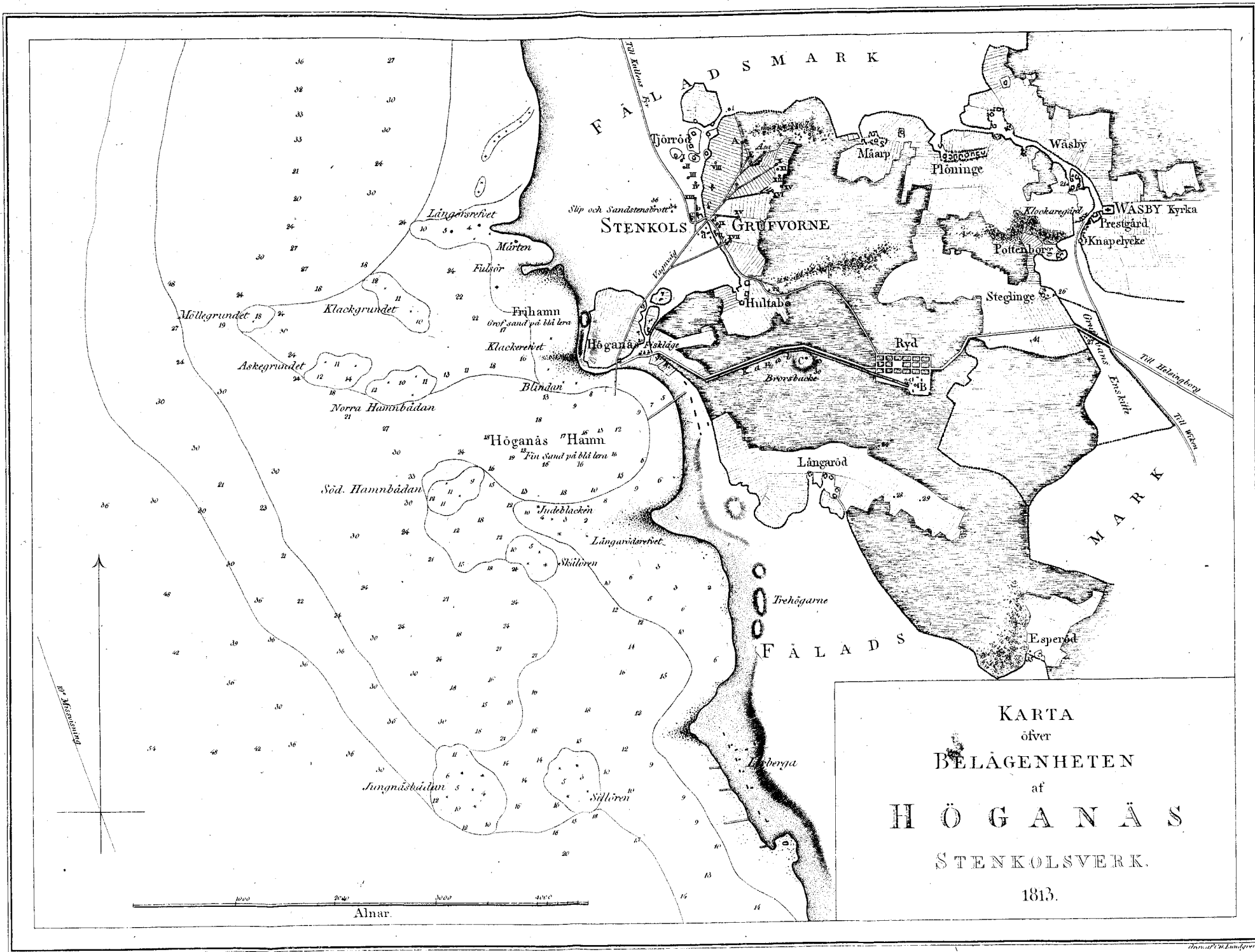
T. STAWFORD,
Directeur.

*Enligt Mantals-Längden för innevarande år, befin-
nas följande personer tillhörande Grufvan.*

Betjening (Manspersoner)	—	9.	
Fruar m. m.	—	5.	
Gossebarn	—	5.	
Flickbarn	—	6.	
Tjenstefolk	—	9.	
		<u>34</u>	Personer.
Pionnér Corpsen	—	83.	
Gossar som arbeta	—	6.	
Dito, som icke arbeta	—	14.	
Hustrur	—	27.	
Flickbarn	—	15.	
		<u>145</u>	D:o.
Gruf-Arbetare	—	89.	
Hustrur och Enkor	—	69.	
Gossar, som arbeta	—	37.	
Dito, som icke arbeta	—	59.	
Flickbarn	—	81.	
		<u>335</u>	D:o.
Summa		<u>514</u>	Personer.

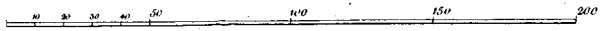
Sammandrag.

Manspersoner	—	181.
Hustrur m. m.	—	110.
Gossar, som arbeta	—	43.
Dito, som icke arbeta	—	78.
Flickbarn	—	102.
		<u>514.</u>
Summa		514.

Förflyttning af Kollarett till öster djuplekken obekant.

KARTA
öfver
Kollbrytningen
vid
HÖGANÄS STENKOLSVERK
författad af
John Hawford
1813.

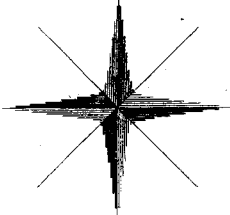
Famnar.

Borrhål. N: 22.

1200 till Stora Fäbrikens S. 30 f. 10 1850 Famnar.

Wäster-Oppen

Massivaste Nord

Förflyttning af Kollarett till väster djuplekken obekant.

Förflyttning af Kollarett till N: 22 famnars förmodad djuplek.